Posudek vedoucího disertační práce

Jiří Košta

Early medieval swords from the Czech Republic (9th – 10th Centuries)

Ústav pro archeologii, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Praha 2021

574 stran, 154 obr., tabulky v textu

Jiří Košta začal doktorské studium v lednu roku 2014, k obhajobě disertační práce tudíž přistupuje po osmi letech. Tématem plynule navazoval na svoje dřívější studium, zvlášť je třeba zmínit jeho diplomovou práci nazvanou *Výpověď souboru raně středověkých mečů ze staromoravského centra v Mikulčicích*, obhájenou v roce 2004. Díky této práci, kterou v krátkém časovém odstupu publikačně zhodnotil, vstupoval do doktorského studia s důvěrnou znalostí nejvýznamnějšího fondu raně středověkých mečů v českých zemích. Díky soustavné práci se už tehdy u nás stával uznávanou autoritou ve studiu raně středověkých mečů.

Z cesty Jiřího Košty k předkládané disertační práci zdůrazněme několik skutečností. (1) Spolu s neobyčejně důkladným katalogem raně středověkých mečů z českých zemí vytvořil soustavně doplňovanou databázi evropských mečů z druhé poloviny 8. až 12. století. Tato databáze dnes zahrnuje zhruba čtyři a půl tisíce exemplářů a je natolik rozsáhlá, že ji nebylo možné do obhajované práce jako celek zařadit. Hodnota databáze je však i v disertaci zjevná, jedině díky ní lze poznávání moravského a českého nálezového fondu kvalifikovaně zařazovat do přirozených, tj. evropských souvislostí. (2) Poznávání snad každé kategorie archeologických artefaktů překračuje rámec samotné archeologie, u mečů je nezbytná součinnost archeologie s metalografií. Výrazným důkazem hodnoty této součinnosti se už před léty stala spolupráce Jiřího Košty a Jiřího Hoška, který se z hlediska metalografie zabývá výrobou mečů. Obdobně můžeme zmínit i spolupráci s Petrem Žákovským, který se zabývá militárii mladšího středověku; i středověká militaria mají totiž svou historii dlouhého trvání. Autorsky jsou zmíněné přístupy naprosto zřetelně odděleny, společně ale skládají jeden poznávací celek. (3) Ještě alespoň jednu skutečnost bychom neměli přehlédnout. Poznávání raně středověkých militarií klade řadu nároků, včetně nároků na nemalou podporu finanční, bez níž nelze pomýšlet na metalografické analýzy, kvalitní dokumentaci, studium

zahraničních nálezových fondů atd. Řešení tohoto problému Jiřímu Koštovi usnadnil projekt *Meče středověké Evropy jako technologický, archeologický a kulturně historický pramen*, podporovaný v letech 2012–2016 Grantovou agenturou ČR, na němž se podílel jako spoluřešitel.

Zvlášť je třeba zdůraznit, že disertační práce Jiřího Košty vznikala až do konce roku 2020 pod vedením prof. Jiřího Slámy, mimořádné autority našeho oboru.

Jako dlouholetý konzultant jsem s radosti mohl sledovat rozšiřování Koštova poznávacího spektra, které postupně od důkladné znalosti militarií postoupilo i k problematice středověké sociální skutečnosti. Asistoval jsem při vzniku vynikajícího díla, které dalece přesahuje obvyklý standard našich disertačních prací a patří k nemnoha výsledkům české archeologie, které se vymykají lokálnímu rámci a stávají se přirozenou součástí archeologie evropské.

Návrh klasifikace: prospěl

V Praze, 14. ledna 2022

Prof. Jan Klápště